

DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Enoletne izkušnje krajevnih odborov

Letos avgusta je preteklo leto, odkar je bila z volitvami novega občinskega odbora formirana nova občina-komuna Kranj v svojem današnjem obsegu. Občina je zelo velika, saj obsega več kakor 100 naselij, z nad 38 tisoč prebivalci, od katerih odpade približno polovica na samo mesto Kranj. Glede na razsežnost občine se je že v vsem začetku postavilo važno vprašanje, kako naj bi v takih pogojih organizirali demokratično in učinkovito komunalno upravo. Zlasti je bilo važno vprašanje, kako povezati v novo komunalno skupnost široka vaška področja in okrepiti sodelovanje ljudstva bivših 9 vaških občin. To vprašanje so uspešno rešili s formiranjem krajevnih odborov.

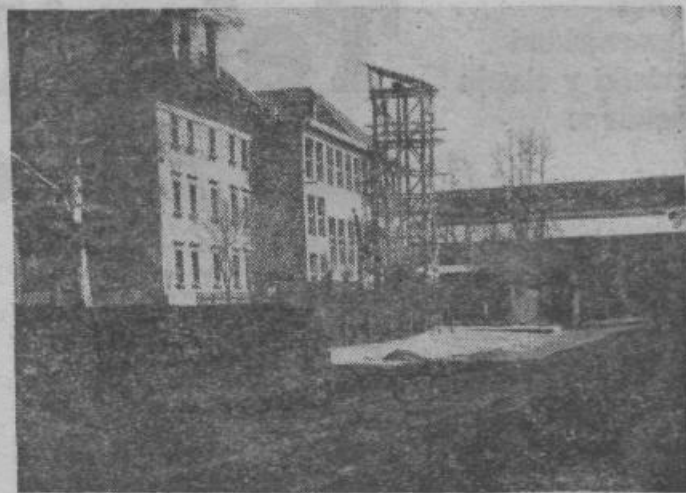
posebna navodila za delo krajevnih odborov. Na več posvetovanjih so pogosto razpravljali o njihovi vlogi, načinu dela in pristojnosti.

2. Krajevnim odborom so po občinskem proračunu dodeljena finančna sredstva za izvršitev komunalnih nalog, s katerimi razpolagajo povsem svobodno. Ta sredstva niso velika. Približno so enaka enoletni potrošnji bivših občin. Izkušnje pa govorijo o tem, da krajevni odbori zelo skrbno uporabljajo ta sredstva. Zaradi izgube drugih krajevnih virov in zaradi močnejšega razvijanja prostovoljnega dela prebivalstva so njihova komunalna

krajevnih odborov, — ne zaradi kakega načelnega stališča, temveč iz čisto praktičnih vzrokov. Odbornikov z dežele je manj kakor je v občini krajevnih odborov in so tako vsi odborniki vključeni v razne svete in komisije občinskega ljudskega odbora. Odborniki so obvezno člani ustreznih krajevnih odborov, v katerih sodelujejo pri reševanju krajevnih nalog in tako predstavljajo še eno zvezo med občinskim in krajevnim odborom.

Izkušnje potrjujejo načelo

V mestu samem ni krajevnih odborov. Prevladuje mnenje, da

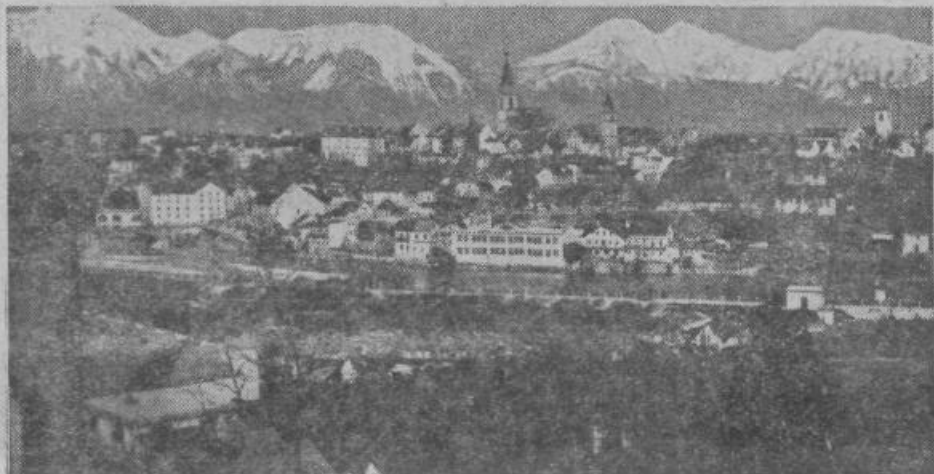

Motiv iz Kranja: sindikalni dom

KRAJEVNI ODBORI V SESTAVI OBČIN

	Število občin	Število krajevnih odborov	Število članov odborov	Od tega števila je občinskih odbornikov	Število krajevnih pisarn
Srbija	737	3.865	27.592	10.915	1.648
Hrvatska	299	2.052	12.820	3.617	437
Slovenija	130	1.610	10.672	2.837	272
Bosna in Hercegovina	183	939	6.774	2.520	322
Makedonija	86	1.383	8.164	1.722	204
Črna gora	36	215	1.358	397	70
FLRJ	1.471	10.064	67.380	22.008	2.963

Brez »Naše skupnosti«, glasila Predsedstva Zveznega odbora SZDL Jugoslavije, ne more biti KVALITETNEGA SODELOVANJA IN ODLOČANJA v organih družbenega upravljanja.

Kranj

Kranjska občina ima 22 krajevnih odborov, katerih področja obsegajo več med seboj povezanih naselij in imajo povprečno po 900 prebivalcev. Ta razsežna območja so se že po osvoboditvi pokazala kot krajevne skupnosti skupaj z večjim in srednjimi naselji. Zato jih ni bilo treba še naprej deliti na manjša območja.

Enoletne izkušnje v kranjski občini so v celoti potrdile nujnost obstoja krajevnih odborov. Njihov položaj v organizaciji komunalne uprave je postal jasnejši. S svojo samostojno komunalno dejavnostjo in s sodelovanjem z občinskim ljudskim odborom pri reševanju skupnih nalog sta se v celoti ohranili iniciativa prejšnjih malih občin in njihova povezanost z volivci, obenem so se vaški kraji močnejše povezali s širšo komunalno skupnostjo. Prav zaradi dobrega dela večine krajevnih odborov in dovolj široke mreže krajevnih pisarn (9 jih je) celo v tako razsežni občini, kakor je kranjska, ni nikakršnih pritožb zaradi odprave malih občin, niti želja po njihovi obnovitvi.

Odnos med občinskim in krajevnim odborom

Občinski ljudski odbor se je trudil, da pridejo krajevni odbori do izraza, in to po naslednjih poteh:

1. Nalogo krajevnih odborov je bilo treba čim točneje določiti, da bi jim omogočili delo in preprečili njihovo preraščanje v čisto lokalistične organe. Zaradi tega so bila razen ustreznih določil v statutu izdana še

delo znatno cenejša od tistih v mestu, ki jih opravljajo komunalna podjetja. Izkušnje so potrdile, da brez lastnih sredstev, čeprav zelo skromnih, ni mogoče uspešno afirmirati krajevne odbore.

3. Stalno si prizadevajo, da bi krajevnim odborom zagotovili čim večjo družbeno vlogo. Zaradi tega jih vključujejo v krajevno družbeno življenje in krepijo njihove vezi z volivci, zlasti z zbori volivcev. Vsi krajevni odbori so doslej najmanj enkrat poročali svojim volivcem o svojem delu. Njihovo neposredno sodelovanje je izboljšalo vsebino dela in razprave o občinskem družbenem planu in proračunu. Dajejo svoje mnenje o raznih pomembnih ukrepih občinskih organov (n. pr. revizija socialnih podpor) in neposredno sodelujejo pri reševanju raznih nalog. Krajevni odbori nadzorujejo delo krajevnih pisarn in tako onemogočajo, da bi se le-ti izrodili v nekontrolirane birokratične organe. V kranjski občini odborniki občinskega ljudskega odbora praviloma niso zastopniki

se v mestu neposredno razvija dejavnost samega občinskega ljudskega odbora, njegovih organov in komunalnih podjetij. Tako tukaj ni pravega mesta za krajevne odbore. Razen tega v mestu deluje kakor polovica članov občinskega ljudskega odbora. Zaradi vsega tega bi bili krajevni odbori v posameznih delih mesta brez dovolj precizirane vloge in stvarnih nalog in bi se neogibno spremenili v neživljenjske in izključno posvetovalne organe. Takšno je sedanje stališče zastran krajevnih odborov, bilo bi ga pa treba proučevati še vnaprej. Nemara se bo v prihodnosti pokazalo več pozitivnih momentov za formiranje krajevne do izraza. V mestu stanuje več širša mreža družbenih organizacij in organov družbenega upravljanja, preko katerih pride iniciativa posameznikov še močnejše do krajevnih odborov v mestu.

Reka

Na Reki reorganizirajo potrošniške svete

Ob sodelovanju občinskega odbora Socialistične zveze, občinskega komiteja in ljudskega odbora občine Stari grad, na katerega področju deluje večina reških potrošniških svetov, se je delo teh temeljnih družbenih organov v trgovini začelo izboljševati. Pred nedavnim so pri občinskem odboru Socialistične zveze ustanovili posebno komisijo za delo s potrošniškimi sveti. Ta komisija je s pomočjo vseh članov občinskega odbora skušala odstraniti vse napake, ki so jih napravili že pri ustanovitvi svetov. Za prvo skupno predsednikov in podpredsednikov svetov so pripravili poseben seminar, zdaj pa pripravljajo novega za drugo skupino.

Po dosedanjih izkušnjah so prišli do prepričanja, da mnogi sve-

ti nimajo zadostnega števila članov. Zato so sklenili, da bodo dosedanje najnižje število odbornikov povečali od tri na pet, maksimalno število pa znižali od 22 na 15. To zmanjšanje in povečanje števila je sedaj v teku. V takem sestavu bo delo svetov bolj smotno. Ker je dozdaj odpadlo določeno število odbornikov - večinoma takih, ki so jih v svetu delegirale osnovne organizacije Socialistične zveze in ki niso bili delavoljni, zato bodo zdaj napravili tudi revizijsko članstvo. Namesto dosedanjih slabih članov bodo postavili nove in tako svete okrepili.

Nekateri vodje trgovskih podjetij so v začetku dela potrošniških svetov sprejeli te iniciative s precejšnjo nevoljo. Bilo je celo nekaj manjših sporov med vodstvi svetov in podjetij. Da bi se v prihodnje izognili takim in podobnim sporom in nesporazumom, je občinski ljudski odbor dvakrat sklical posvetovanje direktorjev trgovskih podjetij in vodij samostojnih poslovalnic. Na teh posvetovanjih so vodje trgovin izrazili svojo pripravljenost, da pomagajo pri kreitvi potrošniških svetov.

V zadnjem času so začeli na Reki ustanavljati potrošniške svete trgovskih podjetij na debelo, v tekstilnih trgovinah in trgovinah z železnino. Nekateri teh svetov so že ustanovili. Ker so se za to delo bolj pripravili, je večina svetov začela svoje delo brez večjih težav. Sedaj deluje na področju reške občine Stari grad 37 članov. Nekoč